

IRODALMI ÉRTESÍTŐ.

A „Dávid F. egylet“ben utóbb tartott két kiváló becsü felolvasás közül az Éjszakai Károlyét füzetünk elején veszik olvasóink. A másikat, Ferencz József püspöknek „Vallásos dolgokról“ (Párbeszéd) tartott felolvasását az egylet külön füzetben adta ki. Ára 10 kr.

Dr. Carpenter J. Estlin, a „Manchester New College“ tudós tanára, „The first three Gospels: their Origin and relations“ czim alatt kiváló munkát irt. Közelebbről bővebben fogunk róla szólni. Most csak annyit jelzünk, hogy a mű Londonban jelent meg.

Kanyaró Ferencz dolgozótársunk „Zrinyi ismeretlen munkáját“ bocsátotta közre az Athenaeum kiadásában. A szépen irt bevezetés és a számos fölvilágosító jegyzet bő forrástanulmányról tesz bizonyosságot, mi a szerzőnek dicséretére válik.

Kozma Ferencz, kolozsm. kir. tanfelügyelője Kolozsvár szabad kir. város népoktatás ügyeinek állapotáról, 1889-ről tanulságos jelentést tett közzé, melyet a közig. bizottság előtt olvasott föl. Az isk. fentartó testületek hasznukra fordíthatják az adatokban gazdag és értékesen összeállított jelentést.

(41) A sárkereszturi református egyház multja és jelene. Irta Lévy Lajos ref. lelkész. Megjelent Kókai Lajos bizományában, Budapest, 1890. Ára 50 kr. A mennyire az adatok szorványos volta megegedi az ismertetés történeti hítségét, író minden tekintetben kerek művet nyújt az olvasó elé. Mint nevezett egyháznak jelenleg érdemes lekipásztora, szeretettel csüng egyháza életén. Egyháza alakulását a reformáció első éveire teszi, s hiven kíséri annak életfolyamát „Az egyház keletkezésétől az első püspöki látogatásig, 1816-ig.“ „Az első püspöki látogatástól az újabb korig, 1817—1880.“ „A legújabb 10 év története“ című fejezetek alatt. Kiterjeszkedik a „vallás-erkölcsi élet“. „A közoktatás és nevelés ügye“, „Anyagi helyzet“, „Egyházi hivatalnokok“ ismertetésére. Nemes czélu, alapos gonddal kidolgozott munka.

Brassóban az „Iskola és Szülőház“ cz. alatt nevelés-oktatásügyi közlöny indult meg Józsa Mihály szerkesztésében, Killyéni Endre, Végh Mátyás s többek közreműködésével. Előfizetési ára egész évre 2 frt. A tapintatos szakközlemények biztosítani fogják fennállását.

Ráth Mór kiadásában közelebbről meg fognak jelenni Arany János népszerű művei, mint „Toldi“, „Szent László füve“, „Első lopás“, „Jóka ördöge“; alkalmat nyújtanak tehát a szegényebb néposztálynak is, hogy csekély árért is élvezhessék a halhatatlan költő remek alkotásait.

KÜLÖNFÉLÉK.

Br. Orbán Balázs meghalt. E szomorú hirt kellett hallani f. évi ápril 19-én. Egyike a legtisztább és legnemesebb jellemeknek költözött el közülünk. Nem szólunk a kiváló hazafi és író érdemeiről, melyeket tehetségével és kitartó munkásságával szerzett, de letesszük az elismerés koszoruját mi is annak a sirjára, ki monumentális munkájában „A Székelyföld“-ben nemcsak a nemzeti, hanem az egyháztörténelemnek is annyi drága kincset hagyott; tisztelettel adózunk ama férfiú emlékének, ki nemcsak politikai elveinek adott bátran és szabadon kifejezést, hanem vallásos meggyőződését is nyíltan és ténynyel bizonyította meg. Ma napság a vallás s egyház sokak előtt legfennebb, mint eszközök jönnek tekintetbe, a mennyiben az ő céljaiknak szolgálnak. Előtte a vallás szent volt. És ha politikai tekintetben nem vezették melléktekintetek, nem annál kevésbé a vallásiban. S mikor úgy találta, hogy meggyőződésével maradhat tovább annak az egyháznak tagja, amelyben született, közénk lépik. Nem nézi azt, hogy egy nagy befolyásos egyházat hagy oda és egy kicsiny külső előnyöket nem ígérő egyházhoz csatlakozik. Követi meggyőződését. Az ily jellem tiszteletreméltó. Ő minden érdek nélkül jött hozzánk; s ily tagokat bármely egyház büszkén fogad kebelébe. Meghajlunk nagysága előtt és honfiai erényeivel együtt fogjuk megőrizni azt az erényét is, mely vallási történelméből fényesen ragyog vissza.

Tanügyi törekvések. A közoktatásügyi kormány élénk és mélyreható kezdeményezésekkel foglalkozik a tanügy terén. Az egységes középiskola eszméje még nincs ugyan határozottan körvonalozva, de mind jobban-jobban lép előtérbe, s hogy csakugyan napikérdéssé váljék, az attól függ: mi eredménye lesz a nemsokára tárgyalás alá jövő görögnyelvi törvényjavaslatnak. Ha a miniszter törekvése — e tantárgy kötelező tanulásának már a jövő tanéven kezdve leendő megszüntetése iránt — sikerülni fog, mit némelyek ugyan keményen elleneznek, akkor miután a latinnyelv a reáliskolákba fel van véve, s miután a reáléának a gymnasiumban mind tágabb tért követel az élet: csakugyan nem lesz értelme a kétféle középtanodának (bifurcatio). A nélkül, hogy e rendkívül fontos kérdést most, csak úgy felületesen, tárgyalni akarnók, egy-